

TIMRÅ KOMMUN
Kommunledningskontoret

2017 -05- 3 0

Dnr.

Dpl.

Inköpsanalys

Utredningsrapport

Timrå kommun

KPMG AB

2017-05-30

Antal sidor 6

Timrå kommun
Inköpsanalys

2017-05-30

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Allmänt	2
1.2	Leverantörens iakttagelser	2
1.3	Kommunens initiala åtgärder	2
2	Uppdraget	2
3	Underlag	2
4	Utredningen	3
5	Våra kommentarer	4

Timrå kommun
Inköpsanalys

2017-05-30

1 Bakgrund

1.1 Allmänt

Vi har haft i uppdrag att utreda omständigheterna i samband med inköp av konsulttjänster från en (1) leverantör. Leverantören har lämnat uppgifter till kommunen om tveksamheter i sin roll som leverantör i ett antal uppdrag. Kommunchefen Timrå kommun (KC) startar med underlag av uppgifterna som meddelas en egen utredning.

1.2 Leverantörens iakttagelser

KC kontaktas via telefon 2017-04-26 av en affärschef hos leverantören (LÄC) med meddelande om att en av deras medarbetare (LM) stängts av på grund av uppdagade oegentligheter. Oegentligheterna ska enligt uppgift ha skett i affärskontakter med Timrå kommun. Det inträffade har polisanmälts av leverantören.

LM uppger att det på uppmaning av en kommunal tjänsteperson (KT) ska debiteras kostnader på kommunala uppdrag för uppdrag utförda för privatpersoner.

1.3 Kommunens initiala åtgärder

KC initierar 2017-04-26 en internutredning med primärt interna resurser. Påföljande dag samtalar KC enskilt med KT och även med KT: s chef. Samtalen föranleder detta datum ingen polisanmälan¹ eller avstängning för KT. Fortsatt intern utredning leder till ett beslut 2017-04-28 om att stänga av KT med bibehållen lön. KPMG kontaktas och får uppdraget att bistå kommunen som extern utredare med start 2017-05-02.

2 Uppdraget

Utredningsuppdragets övergripande syfte har varit att inhämta kunskap om vad kommunen köpt samt leverantörens uppfattning om vad som sålts. Iakttagelserna ska bilda grund för vår bedömning om köp följt de regler, anvisningar och instruktioner som gäller i kommunen. Inom uppdraget har även bedömts om det från kommunens sida har förekommit oegentligheter. Uppdraget har utförts av Lars Anteskog från KPMG: s riksomfattande avdelning för offentlig verksamhet. Rapporten har sakkontrollerats genom KC: s försorg.

3 Underlag

Uppdrag har i tid varit avgränsat till perioden från 2015-01-01 till 2017-05-02. Som underlag har vi använt:

- Leverantörsregister, -reskontra och huvudbokstransaktioner och däri redovisningen om vem/vilka som attesterat inköpen. Vi har även inhämtat kundregister och fått specifikationer från den kundfakturerings som omfattat leverantören.

¹ Polisen uppger till KC 2017-04-28 att de redan har leverantörens polisanmälan som i sig omfattar relationen med kommunen och säger sig inte behöva någon ytterligare eller kompletterad anmälan.

Timrå kommun
Inköpsanalys

2017-05-30

- Vi har tagit del av e-postkommunikation som leverantören tillhandahållit.
- Vi har identifierat de personer som direkt omfattats av de uppgivna uppdragen. Med dem som underlag har vi identifierat familj och nära släkt/släktförhållanden. Uppgifterna tillsammans har sedan bildat underlag till inhämtning om engagemang i näringsdrivande associationer.
- Genom jämförelser och analyser har underlag i form av framför allt fakturor inhämtats både från leverantören och kommunen. Jämförelser och analyser redogör vi för i avsnitt nedan. Leverantören har på vår förfrågan även överlämnat kopior på de leveranser som vi begärt att få detaljer från.
- Leverantörens egen interna utredning har löpande under vår utredning svarat på våra muntligt och skriftligt framställda frågor och levererat efterfrågat underlag.
- Vi har från kommunen inhämtat styrande dokumentation såsom reglemente för attest med därtill hörande tillämpningsanvisningar. Vi har även erhållit delegationsordning och delegationsbeslut.
- Vi har intervjuat KT och KT:s chef samt privatperson som har mottagit leveranser från leverantören.

4 Utredningen

Leverantören meddelar 2017-05-08 KC att LM förmodligen kommer att säga upp sin anställning. I samband med att detta meddelas så uppges LM även ha tagit tillbaka vad som tidigare meddelats att KT uppmanat till. LM uppges nu hävda att det inte förekommit några instruktioner från KT att fakturera kommunen för uppdrag utförda för en privatperson.

Vi kan via analyser och jämförelser inte identifiera några kopplingar i form av släktskap eller engagemang i näringsdrivande associationer mellan KT, LM och privatpersonen. Vi finner heller inga kopplingar som resulterat i att personer och associationer finns registrerade i kommunens ekonomisystem.

KT uttalar sig bestämt i vår intervju att någon relation mellan hen och privatpersonen inte finns annat än att de professionellt träffat på varandra genom åren. KT uppger att hen gett privatpersonen rådet att kontakta LM om denne var i behov av en kvalificerad yrkesutövare för sina behov. KT uttrycker även ett allmänt intresse av att få ta del av vad som åstadkoms av LM därför e-post från LM till KT innehållande dennes förslag till privatpersonen. KT uppger att hen rekommenderat flera som frågat om råd att anlita LM på grund av dennes yrkeskunskap.

I förhållande till när e-posten från LM till KT först och sist skickats har vi granskat fakturering utförd av LM att attesteras av KT. Utifrån fakturornas specifikation och vad som kommit fram att ha levererats från leverantörens egen utredning bedömer vi att det finns belopp som inte ska ha fakturerats kommunen. När oegentligheten upptäcktes hos leverantören angavs till kommunen att det kunde röra sig om ca trettio (30) felaktigt debiterade timmar. Mot slutet av vår utredning uppger leverantören att det snarare rör

Timrå kommun
Inköpsanalys

2017-05-30

sig om ca tio (10) timmar. Leverantören har tydligt angett att felaktigt debiterade kostnader ska krediteras.

När vi intervjuar privatpersonen framkommer att denne inte förväntat sig att få det som levererats på något vis utan kostnad. Att leverans skett bekräftas av privatpersonen då detta bildat underlag för tillstånd sökt hos myndighet. Privatpersonen har ingen förklaring till varför hen inte är registrerad som kund hos leverantören och har vid intervjutillfället ännu inte erhållit någon faktura. Enligt privatpersonen är leveransen inte komplett och hen förväntar sig att bli kontaktad av leverantören. Vi rekommenderar vid vår intervju att privatpersonen snarast kontaktar leverantören för att bringa klarhet i relationen. Per 2017-05-22 har vi ingen uppgift om att kontakt etablerats mellan leverantören och privatpersonen.

Vi noterar att vid leverantörsfakturahanteringen så följs inte alltid de instruktioner som kommunen tagit beslut om. KT har sällan eller aldrig ändrat mottagningsattestantens kontering. Mottagningsattestanten har å sin sida inte alltid haft ett underlag som möjliggjort de kontroller som kommunens reglemente instruerar om ska utföras. Denna kombination av bristande hantering har lett fram till att uppföljningar och kontroller inte alltid nått en nödvändig ändamålsenlig nivå.

Kommunens ekonomikontor meddelar på våra explicita förfrågningar att det inte gjorts några omföringar av kostnader, genom användande av bokföringsorder, inom den verksamhet som omfattats av denna utredning. Det uppges att KT enligt behörighetstilldelningen i ekonomisystemet inte har teknisk möjlighet att själv registrera bokföringsordrar.

Förutom att LM har utfört uppdrag för privatpersonen uppgav leverantören i det initiala skedet att även två mindre uppdrag var aktuella involverande släkt och person på KT: s förvaltning. Innan LM tog tillbaka sina uppgifter rörande KT så kunde vi inte verifiera att släkt dragit nytta av LM på kommunens bekostnad. Enligt leverantören finns ingen leverans till släktingen. Personen på KT: s förvaltning har medgivet att denne anlitat LM på strikt privat basis. Kommunikationen med LM har här skett från arbetsplatsen kommunen. Leverantören har, vad vi förstår, i sin fortsatta utredning inga uppgifter om att detta ska ha resulterat i felaktigt debiterade kostnader för kommunen.

Vi noterar i samband med våra analyser att KT attesterat inköp från företag vars ägare lever i förhållande med nära släkt. Denna iakttagelse är utanför avgränsningen för vårt uppdrag men har rapporterats. När kommunen undersöker anledningen framkommer att KT inte är beställare utan enbart har attesterat kostnaden inom kommunens regler för attest och delegation. Enligt uppgift så är KT inte obekant med att det finns en släktkoppling mellan hen och bolaget. KT: s bedömning var att det inte ska ha påverkat inköpet då hen inte varit direkt involverad i behov, beställning och leverans.

5 Våra kommentarer

När yrkesmässiga och privata relationer blandas på ett sätt som här bedöms vara fallet uppstår inte sällan oklarheter. Även erfarna medarbetare får då svårt att i efterhand förklara vad som sagts och kommit överens om. All form av dokumentation saknas för de privata delarna. Arbetsgivare och chefer får då det ännu svårare att förklara när sådan hantering ifrågasätts. Vi bedömer med ledning av våra samtal med leverantören att LM inte alltid följt bolagets administrativa rutiner när ett antal uppdrag antagits. KT har inte

Timrå kommun
Inköpsanalys

2017-05-30

lyckats skilja på sin privata och yrkesmässiga roll när privata ärenden kommunicerats via arbetsgivarens utrustning och kommunikationskanaler. Brister i kunskap om framför allt internredovisning gör det onödigt svårt och tidsödande att följa var leverantörens kostnader bokförts och varför. Ska mottagningsattestanter kunna genomföra de kontrollmoment som föreskrivs måste de få tillgång till leveranserna och löpande vara ändamålsenligt informerade om vilka aktiviteter som förekommer. Betalningsattestanter måste säkerställas ha sådana kunskaper att de kan initiera rättning av felaktig kontering. Konteras det på ett korrekt sätt blir nödvändig kostnadsuppföljning att lita på. Vi har i utredningen iakttagit leveranser där kostnader har varit svåra att verifiera. Specifikationer utanför fakturan är räkenskapsmaterial och ska enkelt kunna kopplas till bokförd betalning och tvärt om. Ansvariga bör därför regelbundet påminnas om hur bokföringslagen fungerar. Under utredningen noterar vi att ett arbete pågår inom kommunen med att förbättra den ekonomiska styrningen och därmed även underlätta för en effektivare internkontroll. När då nya processer introduceras anser vi det även vara viktigt att informera om hur jäv undviks.

Polisanmälan av LT kvarstår och vi har per 2017-05-22 ingen uppgift om hur förundersökningsledaren väljer att hantera ärendet. Vi kan därför inte utesluta att kommunen likaväl som vi som utredare kan komma att behöva svara på frågor inom en förundersökning.

I samband med att eventuellt jäv identifierats så har vi i intervjuerna även ställt frågor om vilken kontroll som finns avseende de anställdas bisysslor. De svar vi får indikerar att det finns skäl för kommunen att utnyttja rätten enligt kollektivavtal och lag att fråga i vilken omfattning de anställda har bisysslor.

Sist men inte minst kommunens medarbetare måste få tydliggjort nödvändigheten av att aldrig blanda ihop yrkes-/ansvarsroll med privata angelägenheter. Kommunen och anställda kan mycket väl anlita samma leverantör men de privata relationerna ska aldrig skötas från arbetsplatsen med arbetsgivarens utrustning.